

TLAČOVÁ SPRÁVA

Svetový deň chorých: Dáta NCZI ukazujú, čo najviac ohrozuje naše zdravie a dĺžku života

Bratislava, 11. 02. 2026

Takmer polovicu úmrtí na Slovensku spôsobujú choroby srdca a ciev, nádorové ochorenia zostávajú druhou najčastejšou príčinou úmrtí a chronické diagnózy dlhodobo formujú zdravotný stav populácie. Vyplýva to z vybraných údajov Zdravotníckej ročenky SR za rok 2024, ktoré Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) zverejňuje pri príležitosti Svetového dňa chorých.

Zdravotný stav obyvateľov Slovenska dlhodobo ovplyvňujú najmä chronické ochorenia, ktorých výskyt rastie s vekom a súvisí so životným štýlom, demografickým vývojom aj dostupnosťou zdravotnej starostlivosti. „*Dáta NCZI ukazujú, že medzi najvýznamnejšie zdravotné problémy patria choroby obehovej sústavy, nádorové ochorenia, choroby dýchacej a tráviacej sústavy, ako aj ťažkosti pohybového aparátu,*“ uvádza hovorkyňa NCZI Alena Krčová. Úmrtnosť mužov je dlhodobo vyššia než úmrtnosť žien, a to vo všetkých vekových skupinách. Najväčšie rozdiely sa prejavujú v produktívnom veku, kde je riziko úmrtia mužov približne dvaapokrát vyššie.

Srdce na prvom mieste

Choroby obehovej sústavy zostávajú dlhodobo najčastejšou príčinou úmrtí na Slovensku. V roku 2024 zapríčinili približne **45 % úmrtí**, u žien tvorili polovicu všetkých príčin smrti, u mužov približne 40 %. Zároveň išlo o najčastejší dôvod hospitalizácií. V nemocniciach bolo pre ochorenia srdca a ciev zaznamenaných **viac ako 157-tisíc hospitalizácií**, čo predstavuje **14,6 % zo všetkých hospitalizačných prípadov**.

Do pravidelného sledovania **kardiologických ambulancií** bolo v roku 2024 prijatých najviac nových pacientov pre hypertenzné choroby, teda skupinu ochorení, ktorých spoločným znakom je trvalo zvýšený krvný tlak. Hypertenzia má na Slovensku dlhodobo stúpajúci trend, medzioročne sa počet pacientov zvýšil o 6 %. Každoročne pribúdajú aj pacienti s poruchami srdcového rytmu. Toto ochorenie je najčastejšou diagnózou, pre ktorú boli v roku 2024 prijatí mladí ľudia do 25 rokov do sledovania kardiologických ambulancií.

Pozitívnym trendom je postupný **pokles úmrtnosti** na srdcovo-cievne ochorenia. Štandardizovaná **miera úmrtnosti na choroby obehovej sústavy sa** v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi (priemer rokov 2015 až 2019) **znížila približne o 16 %**, a to u mužov aj u žien. Napriek tomuto priaznivému vývoju zostávajú ochorenia srdca a ciev najvýznamnejším faktorom ovplyvňujúcim dĺžku života Slovákov, najmä vo vyšších vekových skupinách.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Nádorové ochorenia: druhá najčastejšia príčina úmrtí

Nádorové ochorenia predstavujú druhú najčastejšiu príčinu úmrtí na Slovensku. V roku 2024 na ne zomrelo **13 337 osôb, čo zodpovedá približne štvrtine všetkých úmrtí** (s mierne vyšším zastúpením u mužov – 26 % ako u žien – 23 %). Zároveň bolo identifikovaných vyše **38-tisíc nových prípadov zhubných nádorov**, pričom zastúpenie mužov a žien bolo takmer vyrovnané.

Výskyt nádorových ochorení má dlhodobý rastúci trend, najmä v súvislosti so starnutím populácie. Od začiatku sledovaného obdobia, teda priemeru rokov 2001 až 2005, vzrástol výskyt zhubných nádorov do roku 2024 takmer o 15 %. Na druhej strane však úmrtnosť na onkologické ochorenia postupne klesá. V porovnaní s obdobím na začiatku sledovania (priemer rokov 2001 až 2005) **sa úmrtnosť v roku 2024 znížila o 13,4 %**, čo poukazuje na zlepšenie diagnostiky, liečby a dostupnosti onkologickej starostlivosti.

U mužov sa najčastejšie vyskytujú zhubné nádory prostaty, hrubého čreva a konečníka a zhubné nádory priedušnice, priedušiek a pľúc. U žien dlhodobo dominuje zhubný nádor prsníka, nasledovaný nádormi hrubého čreva a konečníka. Treťou najčastejšou onkologickou diagnózou u žien je zhubný nádor tela maternice a bližšie neurčenej časti maternice. Rozdiely sú zreteľné aj z pohľadu veku – u mužov výskyt zhubných nádorov výrazne rastie vo vyšších vekových skupinách, zatiaľ čo u žien sa niektoré diagnózy častejšie objavujú už v mladšom a strednom dospelom veku. „Hoci výskyt nádorových ochorení rastie, postupný pokles úmrtnosti ukazuje význam včasnej diagnostiky, skriningových programov a dostupnej liečby,“ zdôrazňuje Alena Krčová.

Zdravotná starostlivosť ako každodenná súčasť života

Údaje NCZI potvrdzujú, že zdravotná starostlivosť je pre obyvateľov Slovenska každodennou realitou. V roku 2024 sa v ambulanciách alebo formou návštevných služieb lekára, resp. sestry uskutočnilo viac než **68 miliónov návštev**, čo predstavuje v priemere **takmer 13 vyšetrení ročne na jedného obyvateľa**. Najvyššiu návštevnosť dlhodobo zaznamenávajú ambulancie všeobecných lekárov pre dospelých, kde jeden lekár priemerne vyriešil viac než 9 500 návštev pacientov ročne. V prípade všeobecných ambulancií pre deti a dorast to bolo 6 600 návštev za rok.

Štatistiky o hospitalizáciách ukazujú, že **po chorobách obehovej sústavy a nádorových ochoreniach** patria medzi najčastejšie dôvody hospitalizácie **choroby tráviacej sústavy a pohybového aparátu**. Medzi konkrétnymi diagnózami dominujú zlyhávanie srdca, mozgový infarkt, žilové kamene, artróza kolenného kĺbu, zlomenina stehnovej kosti či zápal pľúc.

S pribúdajúcim vekom rastie aj potreba operačnej liečby. U dospelých pacientov dominujú najmä operácie pohybového aparátu a tráviaceho systému. Výrazný nárast operácií vidieť v posledných rokoch najmä pri implantáciách bedrových a kolenných endoprotéz, pričom najčastejšími pacientmi sú osoby vo veku 55 až 74 rokov. V rámci jednoduchovej zdravotnej starostlivosti bola takmer polovica zákrokov u dospelých (48 %) vykonaná v odbore oftalmológia.

V prevencii máme rezervy

Preventívna starostlivosť zohráva kľúčovú úlohu pri znižovaní chorobnosti aj úmrtnosti. Napriek tomu **preventívnu prehliadku absolvovalo v roku 2024 len 46 % dospelých populácie**, pričom najnižšia účasť bola zaznamenaná u ľudí vo veku 25 až 44 rokov. „Prevencia má veľký potenciál. Pravidelné

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

preventívne prehliadky môžu významne znížiť výskyt chronických ochorení,“ pripomína Alena Krčová.

Svetový deň chorých (11. februára) je príležitosťou nielen na vyjadrenie solidarity s pacientami, ale aj na zdôraznenie významu kvalitných zdravotníckych dát. Štatistiky NCZI poskytujú odborný základ pre rozhodovanie v oblasti zdravotnej politiky, plánovania zdravotnej starostlivosti a hodnotenia jej efektívnosti.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk